

Motion till riksdagen

1989/90:Jo58

av Carl G Nilsson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:146

Livsmedelspolitiken

Riksdagen behandlade i december 1989 jordbruksutskottets betänkande 1989/90:JoU12 angående rådgivning i lantbruket. Anledningen härtill var en motion av Sven Erik Lorentzon och Ingrid Hemmingsson (båda m) med förslag om samordning och effektivisering av lantbrukets rådgivning.

I betänkandet sägs bl.a: "Utskottet utgår från att regeringen, så snart det lämpligen kan ske sedan beslut fattats om den nya livsmedelspolitiken, låter utreda hur en sådan samordning bäst kan åstadkommas. Om en sådan prövning ej kommer till stånd har utskottet för avsikt att ta upp frågan på nytt".

I regeringens proposition 1989/90:146 ang livsmedelspolitiken behandlas frågan om rådgivning och utbildning kortfattat. På sidan 182 redovisas de förändrade förutsättningar som kommer att uppstå för den enskilde lantbrukaren/företagaren till följd av propositionens förslag. Vidare hänvisas till de resurser för rådgivning m.m till såväl näringen som lantbruksverket som avsätts inom ramen för delansvarsmedlen.

Det torde stå helt klart att behovet av utbildning och rådgivning kommer att vara mycket stort inom hela lantbrukssektorn framöver. Få näringar är utsatta för så stora krav på förändring och anpassning som denna. Produktionsinriktningen måste förändras. Miljökraven ökar. Konsumenterna blir alltmer kvalitetsmedvetna.

Det är därför nödvändigt med ett utbud av effektiv och väl anpassad rådgivning och fortbildning som kan ge lantbrukaren hjälp att klara dessa omställningar.

Den rådgivning och fortbildning som erbjudes i dag ger en mycket splittad bild. Lantbruksnämndernas verksamhet innebär också en sammanblandning av myndighetsutövning och rådgivning som ur principiell synpunkt kan ifrågasättas.

Såvitt vi kunnat tolka propositionen aviseras inte någon kommande översyn i enlighet med riksdagens beslut med anledning av betänkandet 1989/90:JoU12. Vi finner det synnerligen angeläget att en sådan snarast kommer till stånd. Översynen bör ange en långsiktig lösning av frågorna kring rådgivning och utbildning inom hela lantbrukssektorn, liksom finansieringen av densamma. I samarbete med stat, landsting och näring borde resurserna kunna samlas till lantbrukscentra, eventuellt koncentrerade kring länens lantbruksskolor. Hushållningssällskapen utgör också en resurs som har stor betydelse.

Vid översynen anser vi att man bör beakta rapporten nr 38 från Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien angående "Rådgivning inom jordbruk och trädgård". Den försöksverksamhet som omnämnes bör snarast kunna komma till stånd i de regioner där vissa förberedelser redan gjorts.

Arbetsgruppen inom KSLA som utarbetat denna rapport framhåller sammanfattningsvis att dagens rådgivning utmärks av bristande samordning av resurserna i en krympande näring. Vidare är utbudet av individuell företagsinriktad rådgivning alltför lågt. Enligt arbetsgruppen bör ansvaret för samordningen av rådgivningen på det regionala planet läggas på en organisation.

Arbetsgruppen diskuterar olika lösningar och stannar för att utgå från lantbruks-, trädgårds- och skogsbruksskolorna. Dessa utgör enligt rapporten en viktig resurs som bör tas tillvara i en samlad lösning. De skulle kunna bli utbildnings-, rådgivnings- och utvecklingscentra i länet/regionen. Skolornas resurser i form av lokaler, skolorbruk och skolträdgårdar skulle vara en tillgång i rådgivningsverksamheten. Lärarna skulle delvis kunna utnyttjas som rådgivare och rådgivarna som lärare till nytta för effektiviteten i båda verksamheterna. En del av SLU:s fortbildningsverksamhet skulle kunna läggas vid skolorna. Det finns vidare ett stort behov av grundutbildning och fortbildning av företagarna för att dessa skall kunna tillgodogöra sig rådgivningen, framhåller arbetsgruppen. Verksamheten med grundutbildning och fortbildning kan med fördel läggas vid skolorna.

Erfarenheter från vårt grannland Danmark bör också inhämtas. Där tillkom en särskild lagstiftning om "efteruddannelse"/ återkommande utbildning med anledning av den svåra situation som det danska lantbruket befann sig i under slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. År 1989 deltog cirka 7 000 lantbrukare i den återkommande utbildningen i Danmark. Danska staten bidrar till kursavgifterna och utbildningen bedrivs av skolor som är ekonomiskt och juridiskt självständiga institutioner.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av rådgivning och utbildning med anledning av de förändringar svenskt jordbruk står inför.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av samordning och effektivisering av lantbrukets rådgivning.

Stockholm den 8 maj 1990

Carl G Nilsson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Ingvar Eriksson (m)

Hans Dau (m)